

MISTRA

SUSTAINABLE CONSUMPTION

FRÅN NISCH TILL MAINSTREAM

Årsrapport 2020

SVERIGES STÖRSTA FORSKNINGSPROGRAM
OM HÅLLBAR KONSUMTION

"Det har skett en fantastisk förändring"

- tre frågor till styrelseordföranden

Vad vill du som styrelseordförande bidra med till arbetet för Mistra Sustainable Consumption?

Generellt vill jag bidra med en bred erfarenhet från att ha arbetat länge med miljöfrågor. Även min erfarenhet från näringslivet tycker jag är viktig. Jag arbetar även som ordförande i flera aktiebolag och jag ser att den erfarenheten även är bra att ha med i styrelsearbetet i ett forskningsprogram.

Du har jobbat sedan 80-talet med hållbarhetsfrågor inom både näringslivet och politiken. Om du jämför med hur det varit, var står dessa stora sektorer när det gäller synen på hållbar konsumtion 2020?

Flera av de frågor inom miljö- och hållbarhetsområdet som diskuteras idag fanns med i diskussioner och utredningar redan på 90-talet. Min reflektion är att det tar så lång tid tills förslag och idéer verkligen genomförs. Men nu har det skett en fantastisk förändring. Näringslivet driver miljöfrågorna på ett sätt som vi inte sett tidigare. Det finns en samverkan och samarbete mellan företag och myndigheter/politiker som är helt nytt. Det är betydligt mer verkstad idag och stort intresse från näringslivet att bidra.

Har du själv ändrat dina konsumtionsvanor utifrån Mistra Sustainable Consumption forskning?

Detta är ett så spännande forskningsområde och jag plockar till mig fakta kontinuerligt och påverkas naturligtvis av forskningen. Det är inte alltid det fungerar i praktiken för mig att följa, men jag försöker. Köttkonsumtionen har jag skurit ner på och när jag äter kött så väljer jag naturbeteskött. Här blev jag också inspirerad av Annika Carlsson-Kanyamas forskning och idé om att köpa in sig i ett lamm som får leva som ett husdjur och hålla markerna öppna och gynna den biologiska mångfalden för att sedan gå bort av ålderdom och inte skickas till slakt. Jag har även blivit mer medveten när det gäller konsumtion av inredning och argumenterar då och då med mig själv om varför vi inte ska renovera köket.

Annika Helker Lundström

styrelseordförande Mistra Sustainable Consumption

Innehållsförteckning

Tre frågor till styrelseordföranden	2
Programledningens reflektion över året som gått	4

Om programmet

Mistra Sustainable Consumption - från nisch till mainstream	7
Programmets samhällspartners	8
Illustration över programupplägg	9
Forskningsprogrammets delar	11

Exempel på vad vi gjort under året

När en miljövänlig åtgärd ger oväntade effekter	17
Från klimatkompensation till köttskatt	18
Elever gör skolarbete baserat på forskning från Mistra Sustainable Consumption	20
Mistra Sustainable Consumption i debatten	21
Corona gjorde världens största konferens om hållbar konsumtion ännu mer hållbar	23
Fyra frågor om en filminspelning	25
Utställningen Human Nature	26

Vår organisation

Programkontor	28
Styrelsen	29
Internationella referensgruppen	30

Resultat

Ekonomisk redovisning	32
Konsumtionspolicy	33
Publikationer	35
Mediemedverkan	37
Presentationer	39

Arbetet med denna årsrapport har koordinerats och genomförts av Jonatan Järbel, kommunikatör på Mistra Sustainable Consumption. Därutöver har alla medverkande i programmet bidragit med olika delar och inspel.

Programledningens reflektion över året som gått

Året 2020 har framförallt präglats av covid-19-pandemin. Hela världen kämpar med effekterna av pandemin, när det gäller hälsa, försörjning och vardagsliv. Denna plötsliga kris har lett till drastiska förändringar i människors sätt att leva, umgås, arbeta, studera, konsumera och resa. Krisen har haft negativa effekter på världens ekonomier och människors försörjning och en del branscher och grupper har drabbats värre än andra.

Trots alla negativa effekter kan lärdomar dras av detta och vägen ut ur pandemin kan också

skapa möjligheter till förändring. För en del har pandemin inneburit en långsammare takt och tid för reflektion över vad som är viktigt i livet. Vi har också övat oss i att visa omtanke och ändra våra levnadssätt för att skydda de sköraste i samhället.

Flera regeringar arbetar för grön återhämtning och försöker använda situationen för att investera i förnybar infrastruktur och minska beroendet av fossilbaserade industrier och infrastruktur. Krisen och den påtvingande omorganisationen av människors liv kanske

också kan innebära omställning till mer hållbara konsumtionsmönster. Under 2020 fick till exempel många svenskar ställa in sina planerade utlandsresor och istället semestra i närområdet, hemester fick nu det stora genomslaget. Kanske innebär detta att en del fått upp ögonen för semesterande i Sverige eller närområdet som kan ha effekter även efter pandemin – detta är något vi under 2021 genomför en studie om.

Under 2020 har vi också sett att regeringar, när de står inför en kris, verkligen kan lyssna på vetenskapen och de senaste forskningsrönen och vidta snabba politiska åtgärder – en handlingskraft som knappt var tänkbar före 2020. Detta är erfarenheter som också har bäring på hur vi framöver kan hantera klimatkrisen – eller snarare den kombination av kriser vi står inför när det gäller hälsa, miljö och socioekonomiska orättvisor. Vi har nu sett att förändring kan gå betydligt snabbare än vad många trott. Samtidigt bör man vara försiktig med att betrakta hanteringen av pandemin som modell för förändring då demokratiska processer och medborgerliga rättigheter har satts ur spel för att hantera en akut kris. När det gäller hållbar

omställning handlar det snarare om att försöka undvika akuta kriser genom långsiktig och medveten styrning.

Inom detta forskningsprogram arbetar vi med att ta fram färdplaner mot hållbar konsumtion, färdplaner som är flexibla och robusta, inspirerade av en modell som utvecklats i Nederländerna när det gäller styrmedel för hantering av översvämningar. Under 2020 har vi påbörjat detta arbete och under 2021 kommer vi att fortsätta arbetet med färdplaner mot hållbar konsumtion som tar hänsyn till osäkerheter, så att omställningsmöjligheter inte försvinner, även om det uppstår kriser och snabba förändringar.

Åsa Svenfelt och Karin Bradley
programchefer, KTH

Om programmet

Mistra Sustainable Consumption - från nisch till mainstream

Mistra Sustainable Consumption är ett forskningsprogram som syftar till att stimulera en övergång till mer hållbar konsumtion i Sverige såväl som internationellt genom att bidra med ökad kunskap om hur konsumtion som idag sker inom begränsade nischer kan skalas upp och bli del av mittfåran. Fokus är på områdena mat, semestrande och heminredning. Programmet kommer att utveckla färdplaner för hur näringsliv, politiker, beslutsfattare, civilsamhället och medborgare/konsumenter kan verka för att bidra till mer hållbar konsumtion. Programmet är indelat i sex olika arbetspaket som beskrivs på sidorna 11-14.

Det vetenskapliga bidraget är fördjupad kunskap om hur och under vilka förutsättningar hållbara konsumtionspraktiker kan skalas upp och omställningen accelereras. Programmet utforskar tre typer av strategier som i tidigare forskning pekats ut som centrala för att möjliggöra hållbar konsumtion: a) att dela på varor och tjänster; b) att minska konsumtionsvolymen av varor och tjänster, samt c) övergång till mer resurseffektiva produkter och tjänster.

Resultaten levereras i form av vetenskapliga såväl som populärvetenskapliga publikationer, färdplaner, policy briefs och workshops för samskapande. Eftersom programmet är ett samarbete mellan akademi och samhällspartners kommer resultaten även innefatta verkliga experiment och förändringsprojekt som våra partners ansvarar för.

Visionen är att programmet bidragit till att hållbara konsumtionspraktiker blivit allmänt utbredda i Sverige till år 2030. Denna omställning ska också ha bidragit till ökad livskvalitet och rättvisa.

Programmets mål är att

- Utforska, prova och bidra till att möjliggöra lösningar och strategier för hållbara konsumtionspraktiker
- Lära av, samarbeta med och bidra till internationell forskning och utveckling om hållbara konsumtionspraktiker
- Delta i och initiera både virtuella och fysiska fora för dialog och utforskande av lösningar tillsammans med olika samhällsaktörer

Forskningspartners

LUNDS
UNIVERSITET

CHALMERS

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

SLU

LULEÅ
TEKNISKA
UNIVERSITET

Karolinska
Institutet

Programmets samhällspartners

I programmet deltar samhällspartners från näringsliv, offentlig sektor och civilsamhällets organisationer. Dessa är stora såväl som små företag som arbetar med mat, semesterande och/eller heminredning, offentliga aktörer från nationell, regional och kommunal nivå samt nationella intresseorganisationer.

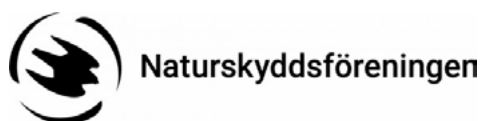

Illustration över programupplägg

Arbetspaket 1 kartlägger hur befintliga konsumtionsvanor inom mat, semester och heminredning kan vara hållbara.

MAT

SEMESTER

HEMINREDNING

Arbetspaket 2 undersöker vad det skulle innebära om konsumtionsvanorna blir mer utbredda. Vad skulle det innebära för klimatet och användningen av naturresurser? Hur kan det påverka folkhälsan och våra liv?

MILJÖN

FOLKHÄLSA

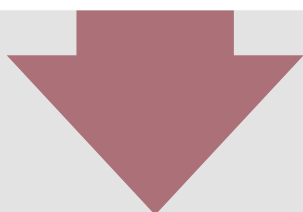
Arbetspaket 3-5 tar reda på vilken roll företag, medborgare och politiker har när det gäller att bidra till hållbar konsumtion. Hur förändrar vi vårt beteende? Hur får vi ihop politiska beslut med affärsmodeller och kundernas önskemål?

MEDBORGARE

FÖRETAG

POLITIKER

Arbetspaket 6 utvecklar planer för omställning tillsammans med företag, myndigheter och organisationer för vad som behöver göras, vem som ska göra det och när.

Forskningsprogrammets delar

Mistra Sustainable Consumption är uppdelat i sex så kallade arbetspaket, eller work packages (WP), som löper över programmets fyra år.

Arbetspaketen bygger på varandra. Resultaten levereras i form av vetenskapliga publikationer, populärvetenskapliga publikationer, roadmaps, policy briefs, externa seminarier och workshops. Eftersom programmet är ett samarbete mellan akademi och samhällspartners kommer resultaten även innefatta verkliga experiment och förändringsprojekt.

1

Kartläggning av potentiellt hållbara konsumtionspraktiker

Ansvarig arbetspaket 1

Karin Bradley

Programchef,
Universitetslektor, Institutio-
nen för samhällsplanering
och miljö, KTH, Stockholm

Det första arbetspaketet utgjordes huvudsakligen av en bred kartläggning av vad hållbar konsumtion kan betyda idag. Genom workshops med alla forskare och partners, litteraturgenomgång samt en webbenkät som spridits i olika externa fora har cirka 700 exempel på hållbar konsumtion inom områdena mat, semester och heminredning samlats in. Arbetspaketet har också innefattat att utforska visioner om hållbar konsumtion från olika samhällsgrupper. Resultaten från kartläggnings- och visionsarbetet har tidigare presenterats i tre rapporter under 2019: [Att äta hållbart?](#), [Att semestra hållbart?](#) och [Att inreda hållbart?](#). Under 2020 har vi arbetat vidare med en fallstudie av hur konsumenter kan motiveras till mer cirkulära konsumtionspraktiker som publicerats i artikeln [Circular Economy in Home Textiles: Motivations of IKEA Consumers in Sweden](#). Vi fortsatte också samarbetet med Världskulturmuseerna kring utställningen Human Nature som flyttade från Göteborg under våren 2020 och öppnade i Stockholm under hösten.

Medverkande forskare: David Andersson (Chalmers), Erik André (Chalmers), Noha Baraka Wadha (KTH), Karin Bradley (KTH), Miriam Börjesson Rivera (KTH), Annika Carlsson-Kanyama (KTH), Anneli Kamb (Chalmers - KTH), Mikael Klintman (LU), Jörgen Larsson (Chalmers), Matthias Lehner (LU), Oksana Mont (LU), Jonas Nässén (Chalmers), Vishal Parekh (KTH), Ola Persson (KTH), Heather Schoonover (LU), Åsa Svenfelt (KTH), Maria Thorson (Chalmers).

2

Analys av potentialer och konsekvenser av förändrande konsumtionspraktiker

Ansvarig arbetspaket 2

Jonas Nässén

Docent, Institutionen för rymd-, geo- och miljövetenskap, Chalmers Tekniska högskola, Göteborg

Efter att ha samlat in uppfattningar om vad hållbar konsumtion kan vara så undersöks effekterna av olika sätt att konsumera i arbetspaket 2. Det handlar om att identifiera vilka av exemplen som faktiskt är mindre belastande för klimat, mark och vattenförbrukning, samt för folkhälsa, även om de skalas upp. Dessutom beaktas så kallade "rekyleffekter" (det vill säga vad konsumenter gör med eventuellt frigjorda resurser). Ett exempel kan vara om en övergång till vegansk mat, förutom ett minskat klimatavtryck, också innebär minskade matutgifter som kan användas för annan konsumtion och därmed indirekta utsläpp.

Under 2020 genomfördes analyser av potentialer för minskade växthusgasutsläpp genom olika konsumtions- och semesteralternativ ([Kanyama et al 2020](#); [Kamb et al 2020](#)), av folkhälsoeffekter från olika dieter ([Patterson et al 2020](#)), av effekter utomlands för flera miljö- och socioekonomiska indikatorer ([Brown et al 2020](#)) och av olika mekanismer för rekyleffekter ([Eggestrand & Svenfelt 2020](#)).

Medverkande forskare: Annika Carlsson-Kanyama (KTH), Hanna Eggestrand (KTH), Åsa Svenfelt (KTH), Liselotte Schäfer Elinder (KI), Emma Patterson (KI), Rob Hart (SLU), Jörgen Larsson (Chalmers), Nils Brown (SCB), Viveka Palm (SCB), Mårten Berglund (SCB), Patricia Eustachio Colombo (KI).

3

Medborgar-konsumenter och civilsamhälle

Ansvarig arbetspaket 3

Mikael Klintman

Professor, Sociologiska institutionen, Lunds universitet, Lund

Detta år har vi analyserat vårt insamlade material och författat publikationer. Forskningsresultaten hittills har nu börjat nå ut i media och forskarsamhället. Vi har fått forskningsartiklar accepterade i internationella tidskrifter inom arbetspaketets alla undersökningsområden. I ett av dessa områden, om konsumenters roll i en växande cirkulär ekonomi, har vi bland annat slutfört en artikel om konsumenters acceptans för att hyra heminredning och kläder ([Borg et al 2020](#)). Vi har också skrivit en artikel om olika grupper CO₂-utsläpp kopplat till kortköp ([Bjørn-Hansen et al 2020](#)), samt publicerat två artiklar om civilsamhällesorganisationers kampanjer ([Persson et al 2020](#) och [Parekh et al 2020](#)). Vi samlar nu in mer data utifrån de följdfrågor dessa studier väckt, bland annat om uthyrning och hållbar skolmat.

Medverkande forskare: David Andersson (GU), Erik André (Chalmers), Karin Bradley (KTH), Mikael Klintman (LU), Jörgen Larsson (Chalmers), Vishal Parekh (KTH), Ola Persson (KTH), Heather Schoonover (LU).

4

Innovativa affärsmodeller

Ansvariga arbetspaket 4

Oksana Mont

Professor, Internationella
Miljöinstitutet,
Lunds universitet, Lund

Matthias Lehner

Post doc, Internationella
Miljöinstitutet,
Lunds universitet, Lund

I arbetspaket 4 har vi under 2020 analyserat hinder för en övergång till hållbara affärsmodeller. Vi visar att traditionella företag har interna hinder, såsom deras linjära affärsverksamhet, medan nystartade företag saknar resurser och erbjuder innovativa affärsmodeller som marknaden inte känner till. Specifikt föreslår vi olika sätt att övervinna hinder för leasing, det vill säga ett sätt att hyra till exempel möbler och kläder. Vår forskning visar också att barriärer kan bli framgångsfaktorer när de väl har övervunnits, men att den resulterande tillväxten kan äventyra organisationens hållbarhetsprofil.

Medverkande forskare: Karin Bradley (KTH), Matthias Lehner (LU), Oksana Mont (LU), Vishal Parekh (KTH), Ola Persson (KTH), Heather Schoonover (LU).

5

Styrmedel för hållbar konsumtion

Ansvarig arbetspaket 5

Jörgen Larsson

Forskare, Chalmers Tekniska
högskola, Göteborg

Våra analyser av styrmedel som kopplar till semestrande visar att satsningar på nattåg och höghastighetståg, biobränslekrav för flyget samt obligatorisk klimatdeklaration i flygannonser alla har ett relativt högt stöd hos allmänheten. Kraftigt höjd flygskatt är mindre populärt, men om pengarna öronmärks till klimatsatsningar så ökar stödet markant (Larsson et al. 2020).

Under 2020 publicerade vi också rapporten "Styrmedel för hållbar matkonsumtion – en kunskapsöversikt och vägar framåt" där nio forskare samverkade. 17 olika styrmedelsalternativ identifierades, bland intressanta exempel finns till exempel den obligatoriska "varningsmärkningen" på ohälsosam mat som Chile har infört, högre skatt på miljöbelastande och ohälsosam mat, samt obligatorisk uppföljning av hållbarhetsindikatorer för den mat som dagligvaruhandelsföretag säljer.

Medverkande forskare: Erik André (Chalmers), Karin Bradley (KTH), Rob Hart (SLU), Jörgen Larsson (Chalmers), Simon Matti (LTU), Jonas Nässén (Chalmers), Vishal Parekh (KTH), Ola Persson (KTH).

6

Syntes och färdplaner

Ansvarig arbetspaket 6

Åsa Svenfelt,

Programchef och Docent,
Avdelningen för strategiska
hållbarhetsstudier, KTH,
Stockholm

De flesta av programmets forskare och partners medverkar i arbetspaket 6, som avslutar vår första programperiod. Arbetspaketet syftar till att sammanställa den kunskap som tagits fram i andra arbetspaket och baserat på det ta fram färdplaner mot olika framtider då hållbara konsumtionspraktiker är mainstream i Sverige. Under 2020 har vi sammanställt programmets förslag på åtgärder för att åstadkomma omställning till hållbar konsumtion. Vi har också tagit fram ett interaktivt verktyg för att skapa beskrivningar av framtiden 2050. Dessa framtidsbeskrivningar ska användas för att utvärdera hur åtgärder och styrmedel kan fungera om omvärlden förändras, och även vilka aktörer som kan spela en viktig roll. Resultatet ska bli både färdplaner och verktyg som ska kunna användas i processer som syftar till att ställa om till hållbar konsumtion inom till exempel politik och näringsliv.

Medverkande forskare: David Andersson (Chalmers), Erik André (Chalmers), Karin Bradley (KTH), Hanna Eggestrand (KTH), Emma Gerdin (KTH), Mikael Klintman (LU), Jörgen Larsson (Chalmers), Matthias Lehner (LU), Oksana Mont (LU), Jonas Nässén (Chalmers), Vishal Parekh (KTH), Ola Persson (KTH), Niko Schäpke (University of Freiburg), Åsa Svenfelt (KTH).

"Ett revolutionerande verktyg för forskning"

Svalna är en app som du kan koppla till ditt bankkonto och som sedan mäter dina koldioxidutsläpp. David Andersson på Chalmers är en av grundarna av appen och han arbetar även som forskare inom Mistra Sustainable Consumption.

Vad har du haft för dig under 2020?

Jag har mestadels forskat om klimatkalkylatorer och försökt förstå hur de skulle kunna bli mer relevanta och engagera människor genom att ingå i sociala sammanhang. Sen har jag blivit pappa till en liten tjej också.

Varför är det viktigt med klimatkalkylatorer? Vet vi inte redan vad som släpper ut mest?

Jo många känner nog till ungefär vad som orsakar stora utsläpp, men många uppger också att de skulle vilja leva mer hållbart och att de känner sig ansvariga för sin ohållbara livsstil. Det finns någon slags uppbyggd kollektiv spänning här som också kan förstås som en potential. Frågan är om klimatkalkylatorer kan förlösa den här potentialen och i så fall hur. Flera svenska och internationella banker är på väg att lansera klimatkalkylatorer för sina kunder som en del av sina plattformar, så det är intressant att förstå om och hur det kan ha en effekt. Jag ser Svalna som ett revolutionerande verktyg för forskning inom hållbar konsumtion.

På vilket sätt är det revolutionerande?

Möjligheten att faktiskt följa konsumtionen ökar tillförlitligheten i forskningen. Efter [artikeln](#) som beskrev hur Svalna fungerar har jag blivit kontaktad av forskare från flera delar av världen som är intresserade av att analysera olika frågeställningar med hjälp av datan.

Vad är det mest överraskande du varit med om under året?

Det är de utsläppsminskningar som vi ser bland grupper av användare i de "klimatstegstävlingar" som pilot-testades nyligen. Det gick bland annat ut på att testa om en grupp

av användare som antingen tävlade mot varandra eller mot andra lag, blev mer motiverade att minska sin klimatpåverkan. Två grupper testades, studenter och medarbetare i Svenska kyrkan. Vi ser kraftiga minskningar för bägge grupper under klimatstegstävlingen. Jag hade själv inte trott att deltagarna skulle gå igång på tävlingsformatet.

Vad är det svåraste med att forska kring hållbar konsumtion?

Flera saker, dels är det väldigt flytande med ganska lite etablerade "sanningar" och kunskap, men det som känns svårast är nog att samhällstrenden i stort motverkar utvecklingen mot en mer hållbar konsumtion. Det blir svårt att motivera sitt eget lilla forskningsbidrag. Många av mina kollegor här på Chalmers håller på med forskning om ny teknik eller studerar övergången till framtidens hållbara energisystem. Även om de säkert också kan känna att det går för långsamt så sker en förändring i rätt riktning. Inom konsumtionsområdet är det svårt att hitta sådana positiva tendenser.

Appen Svalna.

Exempel på vad vi gjort under året

När en miljövänlig åtgärd ger oväntade effekter

När vi ställer om till en mer hållbar konsumtion ger det inte bara en direkt effekt på klimatet. Det kan också ge sidoeffekter som ringar på vattnet, så kallade andra ordningens miljöeffekter. En rapport från Mistra Sustainable Consumption beskriver hur de kan se ut.

Om du börjar leva enklare och handla mindre kan du få tid över till något annat. Om du börjar köpa mer begagnat eller hyra saker får du mer pengar över. Frågan är då hur du använder tiden och pengarna. Gör du något som är bra för klimatet eller inte? Detta undersöks i en ny studie där hushåll som på olika sätt försöker leva mer hållbart intervjuas, för att identifiera risker för andra ordningens miljöeffekter.

Skapar mer konsumtion

En sidoeffekt som kan ge ökad miljöpåverkan är att en del "hållbara" praktiker kan skapa behov av mer konsumtion, för att det behövs en viss sorts utrustning. Till exempel har hushållet som övergått till vegetarisk kost köpt mer köksredskap. Förändrade praktiker kan också ändra vad vi lägger vår tid på, eller hur vi använder ytor. Två intervjuade hushåll beskriver att de "tittar på mindre TV" när de börjat laga mat från grunden, några andra planerar att gå ner i arbetstid för att odla tillsammans.

Men hur stor den totala miljönyttan blir om andra ordningens effekter räknas med är ännu outforskat. Denna rapport visar både på risker och möjligheter och är ett första steg. Men mer kvantitativ forskning är på gång inom programmet.

– Åtgärder för hållbar konsumtion riskerar att inte göra så gott som man trodde eller till och med leda till att det blir sämre, om man inte tänker på helheten. Därför är det viktigt att ha ett större samhällsperspektiv och inte tro att en viss typ av konsumtion sker i ett vakuum. Vår studie är ett första försök att närma sig detta, säger Hanna Eggestrand vid KTH, en av forskarna bakom studien.

FAKTA:

Vad hushållen lägger pengarna på efter att de ställt om kallas ekonomisk rebound-, eller rekyleffekt. Om du väljer att flyga mer blir det dåligt för klimatet, det kanske till och med blir sämre än om man inte hade gjort något alls. Detta kallas Jevons-paradoxen.

Det finns andra typer av rebound som "rumsrebound"; att minska vår konsumtion kan till exempel minska behovet av köpgallerior. Mer storskaliga reboundeffekter som kan påverka hela samhället kan till exempel ske om många slutar flyga, då uppstår behov av annan infrastruktur.

RAPPORTEN:

Läs hela rapporten "Andra ordningens miljöeffekter" [här](#).

VÅRA WEBBINARIER UNDER 2020:

Från klimatkompensation till köttskatt

Se webinarier som Mistra Sustainable Consumption arrangerade under 2020.

Konsumentmakt i en transparent tid

Med debatten om Oatlys nya ägare Blackstone som exempel pratade forskare och Oatlys kommunikationschef om konsumenternas möjligheter i ny värld. Med sociala medier och nya krav på hållbarhetsrapportering ökar möjligheten för konsumenterna att engagera och agera. Men vilka effekter får det? Slår det rättvist eller bedöms de som försöker "rädda världen" hårdare än de som går under radarn? Webbinariet arrangerades den 26 november.

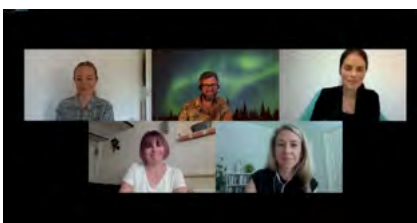
Se webbinariet [här](#)

Kan konsumtionen bli klimatneutral genom kompensation?

Den 15 april arrangerade vi webinarier "Kan konsumtionen bli klimatneutral genom kompensation?" Det handlade om hur allt fler företag lovar att deras verksamhet ska bli koldioxid- eller klimatneutrala och den kritik mot de traditionella sätten att klimatkompensera som förts fram. Är det ett sätt att göra konsumtionen hållbar eller bara ett sätt att köpa sig fri från ansvar?

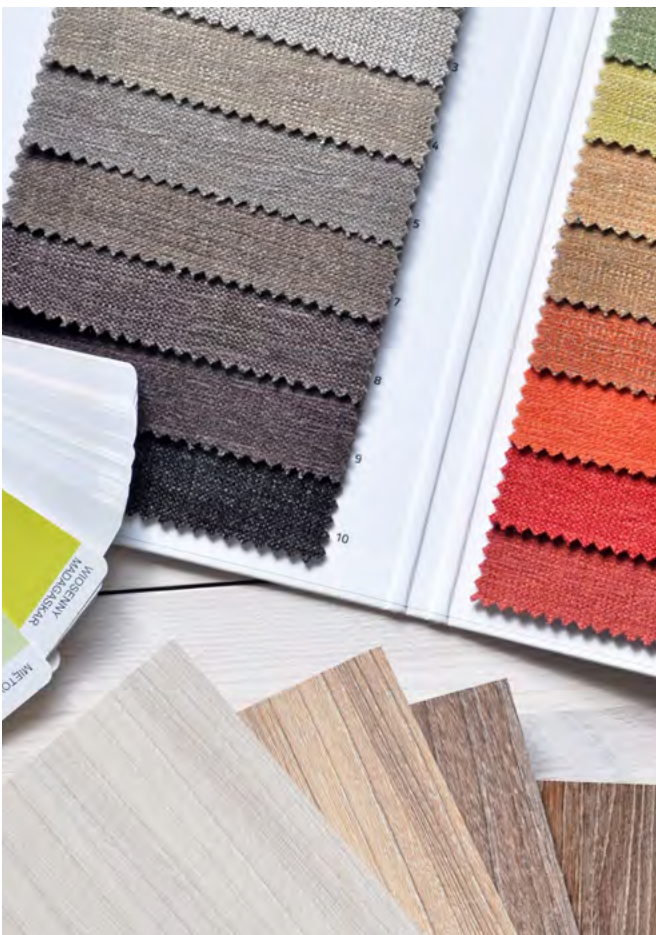
Se webbinariet [här](#)

Så kan vi göra matkonsumtionen mer hållbar – från kostråd till kötttransonering

Den 15 juni arrangerade vi webinariet, då utgick vi från en rapport där nio forskare sammanställt kunskapsläget kring styrmedel på mat- och miljöområdet. De har identifierat 17 olika varianter, allt från kostråd till skatter och ransonering. Vilka fungerar bäst?

Se webbinariet [här](#)

SKOLSAMARBETE:

Elever gör skolarbete baserat på forskning från Mistra Sustainable Consumption

I december 2019 släppte vi en kartläggning av utsläpp för 218 olika konsumtionsvaror och sedan har elever från Globala gymnasiet i Stockholm arbetat med den för att undersöka sina egna eller sina familjers utsläpp.

I nästa steg arbetade studenterna med framtidens mat tillsammans med kocken Paul Svensson, och även då användes data från

rapporten för att beräkna skillnader i utsläpp. En grupp tittade exempelvis på "bönspad istället för ägg i framtidens sockerkaka" och en annan undersökte "kikärtsmeny istället för animalisk föda".

– Eleverna förvånades över hur mycket matkonsumtionen påverkar utsläppen och hur mycket de faktiskt kunde påverka sina utsläpp själva genom att välja en annan vara, men spendera lika mycket pengar i matbutiken, berättar Lotta Dessen Jankell, lärare på Globala gymnasiet.

Mistra Sustainable Consumption i debatten

Forskarna i Mistra Sustainable Consumption har medverkat i nyheter i både radio, TV och tidningar samt ett skrivit ett antal olika debattartiklar under 2020. I samband med rapporten "Flygresorna och klimatet" skrev nyhetsbyrån TT en artikel om den, vilket då spreds över hela Sverige och resulterade i runt 70 artiklar i allt från Svenska Dagbladet, Göteborgsposten till Dagens näringsliv samt en mängd lokaltidningar. När Annika Carlsson-Kanyama släppte en rapport om hur vi kan minska våra konsumtionsutsläpp med 40 % blev det både ett inslag samt medverkan i SVT Aktuellts studio och en nyhetsartikel på SVT:s nyhetssida.

När det gäller debattartiklar skrev bland andra Oksana Mont om hur vi firar hållbar jul och hur Black Friday skulle kunna bre ut sig över hela året. I samband med en rapport om de mest effektiva styrmedlen för att göra vår matkonsumtion hållbar skrev bland andra Jörgen Larsson en artikel i DN debatt på samma tema. Det är bara några exempel, se all vår mediemedverkan på sidan "Mediemedverkan" på sida 37 där det också finns länkar.

svt NYHETER
Så minskar du klimatutsläppen
med mer än en tredjedel

DN Debatt. "Så kan du minska de negativa effekterna av julfirandet"

AH Aktuell
Hållbarhet

Från Black Friday till Circular
Monday och ett hållbart år

DN Debatt. "Om politikerna vågar
kan de hjälpa oss att äta rätt"

SVENSKA DAGBLADET

"Miljömålen nås inte med
fortsatt tillväxt"

Kristianstadsbladet

"Bara förbjud de
klimatfarliga varorna från
marknaden"

Hallå där Simon Matti!

Simon Matti, professor i statsvetenskap vid Luleå tekniska universitet, är forskare i Mistra Sustainable Consumption och ansvarig för studierna som rör attityder till styrmedel i arbetspaket 5.

Vad har du haft för dig under 2020?

Tillsammans med kollegorna Jörgen och Jonas har jag under året färdigställt två artiklar som undersöker attityder till olika styrmedel på flygområdet. Sedan har jag också varit föräldraledig.

Varför är forskning kring konsumtion viktig, vet vi inte redan allt som ska göras?

Det finns en mängd frågor som rör konsumtion som fortfarande är obesvarade av forskningen. Inte minst när det gäller hur olika styrmedel ska utformas för att vara såväl

effektiva, kostnadseffektiva och acceptabla för de aktörer som de riktas mot. Eftersom vår samlade konsumtion har en enorm påverkan på såväl miljö och klimat som andra hållbarhetsfrågor är det av yttersta vikt att beslutsfattare har god kunskap om hur bäst styra om våra konsumtionsmönster i en mer positiv riktning.

Vad händer närmast?

Under 2021 kommer jag att ha möjlighet att engagera mig mer i forskningen inom programmet. Vi förbereder nu ytterligare datainsamling vilket är väldigt spännande.

INTERNATIONELL KONFERENS:

Corona gjorde världens största konferens om hållbar konsumtion ännu mer hållbar

10-12 juni var Mistra Sustainable Consumption medarrangörer till SCORAI 2020, en internationell konferens om hållbar konsumtion som hölls helt digitalt. Under tre dagar avverkades allt från social rättvisa till hållbar modekonsumtion och minskad tillväxt.

SCORAI-konferensen är ett samarbete mellan bland annat Mistra Sustainable Consumption och Northeastern University i USA och lockar hundratals deltagare från hela världen. Temat för konferensen var "Hållbar konsumtion och social rättvisa i en urbaniserad värld". Många av Mistra Sustainable Consumptions forskare medverkade.

Corona gjorde konferensen klimatsmart

Då konferensen redan från början skulle vara delvis digital på grund av klimatskäl, gick det

lättare att ställa om den för att passa dagens corona-situation. Läs mer om det [här](#).

En av huvudtalarna var ekonomen Peter Victor vid York University som forskat kring hållbarhet och minskad tillväxt i 40 år. Han har bland skrivit boken "Managing without Growth – Slower by Design, not Disaster" och samarbetat med kändis-ekonomen Tim Jackson.

Tre av huvudtalarna: Emily Kawano, Esteban Kelly och Peter Victor. Foto: SCORAI

- SCORAI -
Sustainable Consumption Research and Action Initiative

FAKTA:

SCORAI (Sustainable Consumption Research and Action Initiative) är ett internationellt nätverk av forskare och praktiker som vill skapa en mer hållbar konsumtion världen över. SCORAI-grupper finns i Israel, Brasilien, Europa, Kina, Nordamerika.

Läs mer om SCORAI-nätverket [här](#).

Läs mer om konferensprogrammet [här](#).

**"Jag tror aldrig att jag
har skrikit så mycket i
hela mitt liv!"**

KORTFILMER OM HÅLLBAR KONSUMTION:

Fyra frågor om en filminspelning

Marlenes musik har beskrivits som krossade hjärtan inlindat i syntbaserad dansmusik. Hennes låtar har spelats 10 miljoner gånger på Spotify och toppat Billboards danslista. För Mistra Sustainable Consumption har hon testat några sätt att konsumera hållbart. Detta resulterade i tre kortfilmer som beskriver vår forskning och som kommer att spridas och användas under 2021. En film om resor där Marlene testade VR-semester, en om mat där hon lärde sig mer om matsvinn och en där hon testade att hyra inredning till sin studio.

Hej Marlene! Vad var roligast under inspelningen?

När vi undersökte hur man kan resa mer hållbart fick jag testa att resa med hjälp av virtual reality. Det var kanske inte så mycket avkoppling utan det handlade snarare om extrem spänning då jag fick uppleva en zombie-apokalyps. Jag tror aldrig att jag har skrikit så mycket i hela mitt liv!

Hur mycket tänker du på att konsumera hållbart?

Jag har växt upp med ett ständigt hållbart tänk runt både mat, kläder och resor faktiskt. Jag har köpt kläder second hand sen jag var liten och tyckte att det var roligt att kunna experimentera och sy om kläder, som ju inte heller kostade så mycket. Och allt detta sitter såklart i! Jag tror att matsvinn är min största last faktiskt, även om min mamma alltid har prisat slickepotten och är expert på att aldrig slänga mat.

Vad tror du krävs för att vi ska ställa om till mer hållbar konsumtion?

Jag tror att vi behöver hjälpas åt att sänka våra krav på en just nu ohållbar levnadsstandard som vi tyvärr vant oss vid. Vi kan inte resa utomlands flera gånger om året, vi kan inte köpa nyproducerade kläder varje vecka och kasta dom efter ett halvår för att nån ny trend kommer, och det är så otroligt mycket mat som slängs som ju är fullt ätbart. Vi måste hjälpas åt att bryta den här onda cirkeln och påminna varann när vi är för slarviga. Mig får man åtminstone vara på! Det känns också tryggande att ha pratat med människor som faktiskt har som jobb att utveckla bra alternativ och forska i hållbarhet. Jag känner mig tacksam över

att andra ägnar sina dagar åt att förbättra allas vår framtid och hjälpa oss bli bättre.

Kan detta komma att inspirera någon kommande musik?

Det känns som ett ganska svårt ämne att få in i popmusik dessvärre, och jag skriver tråkigt nog mest om relationer, så jag tror inte det. Om det inte skulle handla om att tex träffa sin kärlek på andra sidan jorden och inse att det aldrig kommer hålla på grund av att man skulle behöva flyga alldeles för ofta!

Bilder från filminspelningen.

UTSTÄLLNING:

Under 2020 har vi samarbetet med Etnografiska museet i Stockholm om utställningen Human Nature.

Utställningen Human Nature visar hur människans masskonsumtion skapar klimatförändringar och artutdöende. Men tar också upp exempel på omställningar till en mer hållbar värld. Den öppnade på Världskulturmuseet i Göteborg under 2019 och visades där fram till våren 2020.

Mistra Sustainable Consumption har bidragit med material till utställningen och museet har tagit fram en särskild del som presenterar forskning från programmet. Där kan besökare också svara på frågor om konsumtion och styrmedel. Utställningen öppnade i Stockholm hösten 2020, men fick stänga nästan direkt på grund av corona. I väntan på att den öppnar för besök kan man ta del av den digitalt på [Etnografiska museets hemsida](#).

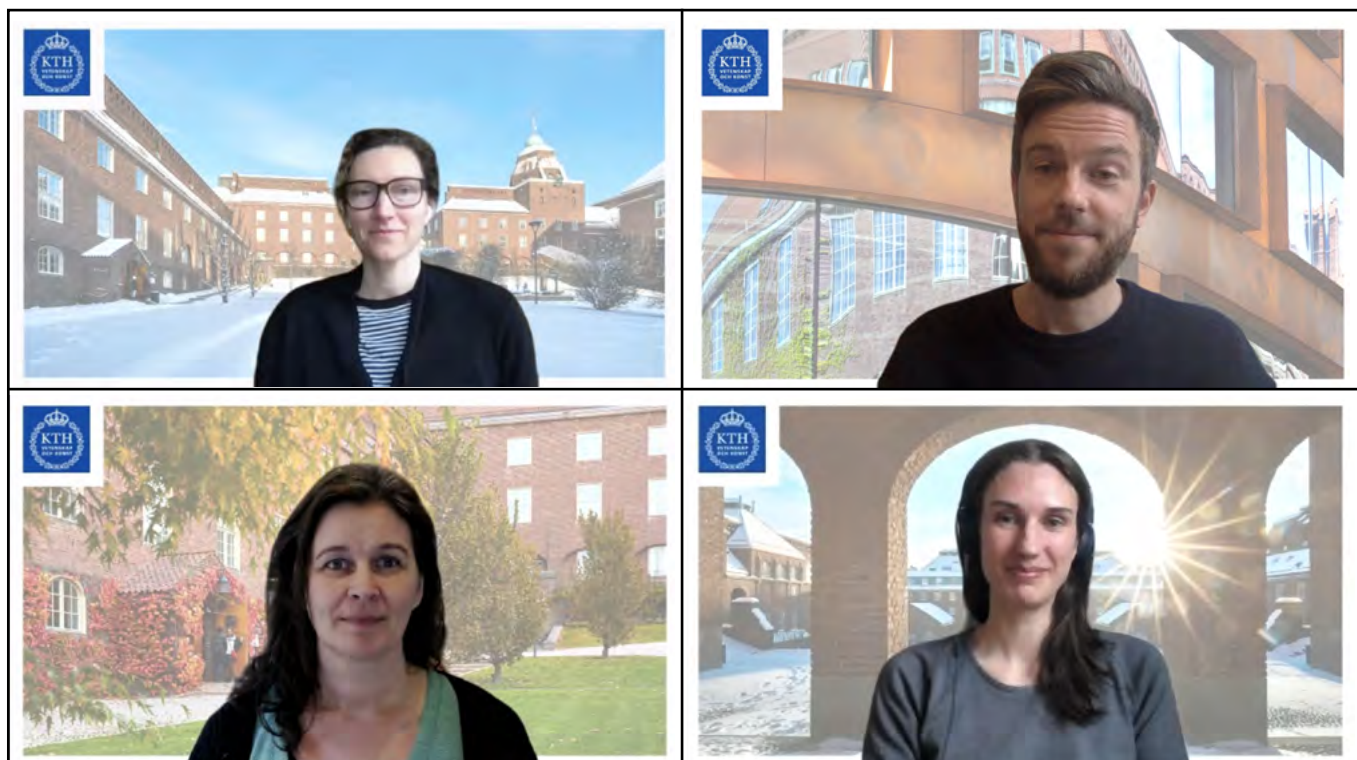
Ur utställningen Human Nature. Foto: Världskulturmuseerna

Vår organisation

Programkontor

Programkontoret ansvarar för programmets samordning och helhet och sitter på KTH i Stockholm. Gruppen består av två programchefer som också forskar inom programmet, en kommunikationsansvarig med fokus på extern kommunikation och mediekontakter samt en administratör/internkommunikatör.

Uppifrån från vänster: Karin Bradley, programchef, Jonatan Järbel, kommunikatör, Åsa Svenfelt, programchef, Emma Gerdin, administratör/internkommunikatör.

Styrelsen

Programmet har en extern styrelse som har det övergripande ansvaret för programmets inriktning, kvalitet och ekonomi. Styrelsen ska också verka för att forskningsresultaten kommuniceras och nyttiggörs.

Ordförande: **Annika Helker Lundström**. Tidigare utsedd av regeringen som nationell miljömålssamordnare för näringslivet. Även ordförande för IVL Svenska Miljöinstitutet och ordförande för Återvinningsindustrierna.

Jan Bertoft, generalsekreterare för Sveriges Konsumenter och styrelsemedlem i BEUC – The European Consumer Organisation, med medlemsorganisationer i 32 länder. Bertoft har arbetat länge med konsumentfrågor bland annat som pressekreterare på Konsumentverket och chefredaktör för konsumentmagasinet Råd & Rön.

Katarina Eckerberg, professor i statsvetenskap, särskilt offentlig förvaltning, och forskar om miljö-, klimat- och naturresurspolitik på global, nationell och lokal nivå.

Maria Sandow är senior rådgivare åt Svensk handel och tidigare näringspolitisk expert inom hållbarhetsfrågor på Svensk Handel. Hon har arbetat på Svensk Handel i många år med fokus bland annat på internationell handel och konsumentfrågor.

Robert Höglund, initiativtagare och samordnare för Klimatmålsinitiativet, ett nätverk med 22 svenska aktörer som vill se ett miljömål för minskade klimatutsläpp från konsumtion.

Malin Lindgren, programansvarig och kommunikationsansvarig på Mistra. Adjungerad till styrelsen som representant för Mistra.

Internationella referensgruppen

Programmet har en internationell vetenskaplig referensgrupp vars uppgift är att ge vetenskaplig feedback på programmets forskning och planer. Gruppen består av välrenommerade forskare med olika vetenskapliga perspektiv på hållbar konsumtion.

● Marjolijn Haasnoot är forskare vid Delft University of Technology och Deltares Research Institute, Delft, i Nederländerna. Hon är miljöforskare med speciell inriktning mot vattenplanering, integrerade analysmodeller och beslutsfattande under stor osäkerhet. Nyckelord för hennes forskning är modellering för politiskt beslutsfattande och optimerad anpassning.

Sue Halliday är professor i marknadsföring och verksam som forskare vid Kirby Lang Institute for Christian Ethics, Tyndal House, Cambridge. Hon undervisar och forskar om relationsmarknadsföring med fokus på förtroende, gemensamma värden, varumärkesbyggande samt innovation och entreprenörskap. Hon har publicerat forskning inom områdena hållbar marknadsföring och branding samt konsumenters roll i skapandet av hållbara marknader.

● Peter Oosterveer är professor på samhällsvetenskapliga institutionen på Wageningen University, Wageningen, Nederländerna. Hans forskning och undervisning kretsar kring matproduktion och konsumtion. Han är särskilt intresserad av global offentlig och privat styrning mot hållbarhetsmärkning och certifiering. Dr Oosterveer har, bland annat arbetat med återförsäljare och certifieringsprocesser inom akvakultur och palmoljeplantager.

Arnold Tukker är professor i industriell ekologi och chef för the Institute of Environmental Sciences (CML) vid Universitet i Leiden, Nederländerna. Tukkers forskning handlar om hållbar produktdesign, hållbar innovation och produktion. Han har medverkat i FN:s Green Economy Initiative, FN:s hållbarhetsmål och FN:s 10YFP (internationell satsning på hållbar produktion och konsumtion).

● Gill Seyfang är docent i hållbar konsumtion på School of Environmental Sciences, University of East Anglia, Norwich, UK. Seyfang forskar kring gräsrotternas innovationer och hur nisch-praktiker inom hållbar konsumtion kan växa och bli en del av en mer tillgänglig och etablerad CO₂-neutral livsstil.

Resultat

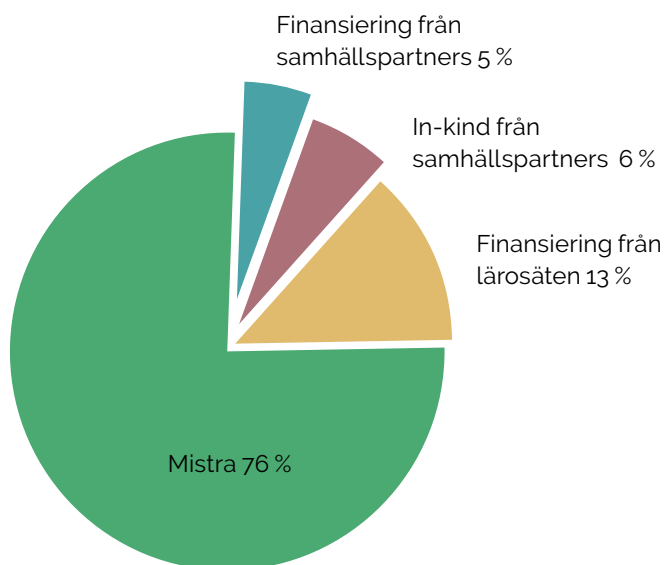

Ekonomisk redovisning

Utfall 2020

	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018	Kvarvarande budget 2020-2021
INTÄKTER				
Medel från Mistra	9 904 069	9 153 931	9 790 875	16 149 501
Finansiering från samhällspartners	593 816	605 366	277 370	350 588
Finansiering från lärosäten	1 744 933	1 872 883	1 755 243	
Summa intäkter	12 242 818	12 632 181	11 823 488	10 127 029
KOSTNADER				
Lönekostnader inkl. sociala avgifter	8 355 675	7 010 517	5 279 443	11 418 352
Resekostnader	16 843	192 348	134 153	456 656
Övriga direkta kostnader*	162 222	195 271	130 977	1 521 530
Köpta tjänster	443 343	479 603	126 700	-234 907
Förbrukningsmateriel	987			-987
OH som Mistra står för	1 501 175	1 481 165	1 191 935	2 246 239
OH som lärosäten står för	631 691	1 844 770	1 367 127	
Summa kostnader	11 111 936	11 203 674	8 230 335	16 063 295
IN-KIND				
Tid från samhällspartners	854h	885h	907h	3248h

Finansiering utfall 2019

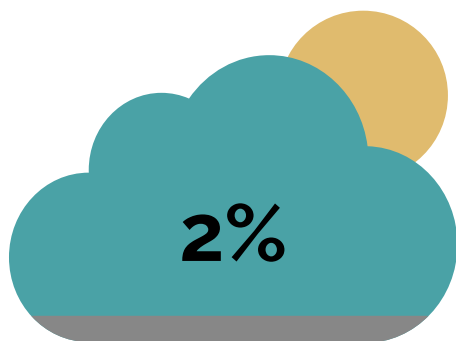

*Mistra täcker OH motsvarande 155 kkr per heltid och lärosätena har avtalat om att motfinansiera resterande OH.

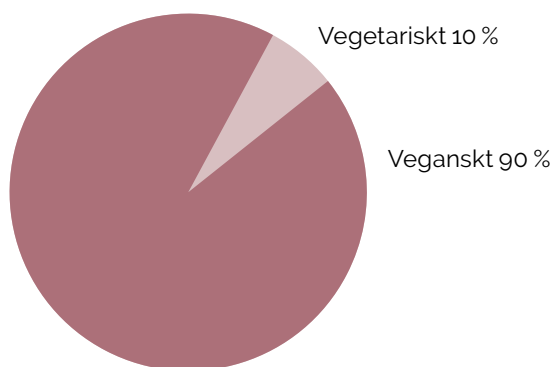
Konsumtionspolicy

Programmet antog 2019 en konsumtionspolicy med syftet att främja mer hållbar konsumtion även vad gäller egna aktiviteter och inköp. Policyn riktar sig framför allt till forskande parterna men är tillgänglig för alla som vill använda den. Policyn innehåller mål, rekommendationer och riktlinjer för 1) resor inom programmet, 2) möten, konferenser och seminarier arrangerade av programmet, 3) mat och dryck som serveras inom programmet, samt 4) presentinköp. Varje år följer vi upp hur väl vi förhållit oss till policyn. 2019 klarade vi utsläppsmålet för resor med råge och beslöt därför att skärpa målet till 0,5 ton CO₂e per person och år.

Resultat 2020

Under 2020 har resorna givit upphov till 95 kg CO₂e, vilket är ett snitt på cirka 9 kg CO₂e per heltidsekvivalent. Det motsvarar 2 % av vårt maxvärde.

Nästan all mat som beställts till programmets arrangemang har varit vegansk, resterande vegetarisk.

Kommentar från programchefer

Under 2020 har vi rest betydligt mindre än tidigare vilket är en följd av pandemin. Ett vanligt år hade vi rest mer, både inrikes och utrikes. Workshops, konferenser och seminarier har istället arrangerats digitalt, något som troligen kommer påverka hur vi ser på resor och arrangemang även på längre sikt. I den uppdatering vi gjort av policyn under 2020 har vi skrivit att möten och konferenser ska arrangeras virtuellt, när detta är ett fullvärdigt alternativ, och att deltagande på distans ska möjliggöras. Vi har även lagt till nya punkter om hur matsvinn kan minskas.

Sammanfattning

Mål för resor (utöver lokala):

- utsläppen ska ej överskrida 0,5 ton CO₂e per heltidsekvivalent och år.

Riktlinjer för möten och konferenser:

- arrangeras virtuellt när det är kortare möten, och när det är ett fullvärdigt alternativ
- arrangeras så att deltagande på distans är möjligt
- förläggas så att det är enkelt att resa med tåg
- förläggas så att transfer kan ske med lokaltrafik
- event ska i den mån det går filmas och kunna ses i efterhand.

Mat och dryck som programmet står för ska vara:

- av god kvalitet
- företrädesvis vegansk eller vegetarisk och i annat fall miljöcertifierad
- gärna miljöcertifierad och socialt hållbar, till exempel rättvisemärkt
- sockerfria alternativ ska erbjudas
- åtgärder för att undvika matsvinn ska vidtas, exempelvis genom att beställa buffé där resterna kan omhändertas.
- alkoholfritt alternativ ska alltid finnas och alkoholhaltig dryck begränsas till 1-2 glas
- inget engångsmaterial ska användas.

Riktlinjer presentinköp:

- presenter undviks
- presenter som ändå köps in ska vara resurssnåla.

Publikationer

Referens	Typ
Andersson, D. (2020). <u>A novel approach to calculate individuals' carbon footprints using financial transaction data – App development and design</u> . <i>Journal of Cleaner Production</i> , 256, 120396.	Vetenskaplig artikel
Barendregt, W., Biørn-Hansen, A., & Andersson, D. (2020). <u>Users' Experiences with the Use of Transaction Data to Estimate Consumption-Based Emissions in a Carbon Calculator</u> . <i>Sustainability</i> , 12(18), 7777.	Vetenskaplig artikel
Biørn-Hansen, A. Barendregt, W. Andersson, D. (2020). <u>Introducing Financial Data and Groups in a Carbon Calculator: Issues With Trust and Opportunities for Social Interaction</u> . <i>ICT4S2020: Proceedings of the 7th International Conference on ICT for Sustainability</i> .	Vetenskaplig artikel
Bocken, N., Smeke Morales, L. and M. Lehner (2020). <u>Sufficiency Business Strategies in the Food Industry – The Case of Oatly</u> . <i>Sustainability</i> , 12(3), 824.	Vetenskaplig artikel
Borg, D. (2020). <u>Moving Mountains How Companies Manage Consumer Barriers and Values When Promoting Use-Oriented Consumption in Swedish Consumer Markets</u> . MSc thesis, Lund University.	Mastersuppsats
Borg, D., Mont, O., & Schoonover, H. (2020). <u>Consumer Acceptance and Value in Use-Oriented Product-Service Systems: Lessons from Swedish Consumer Goods Companies</u> . <i>Sustainability</i> , 12(19), 8079.	Vetenskaplig artikel
Carlsson Kanyama A., Dunér F. (2020). <u>40% mindre växthusgasutsläpp från konsumtionen här och nu Beräkningar givet ändrad konsumtion av mat, semestrande och inredning</u> . Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:6. Stockholm: KTH.	Rapport
Carlsson Kanyama, A., Eustachio Colombo, P. and Schäfer Elinder, L. (2020). <u>Sänk momsen på vegetarisk mat för att locka vegoskeptikerna</u> . <i>Göteborgs-Posten</i> , 5 april, 2020.	Debattartikel
Chiu, Y. (2020). <u>Exploring Rental Business Models as a Way to Extend Furniture Lifetime. Establishing Rental Furnishing Service for Students in Lund</u> . MSc thesis, Lund University.	Mastersuppsats
Damdinova, B. (2020). <u>Drivers and Barriers of Successful Climate Commitment Development in the Fast-Food Industry. The Case of MAX Burgers</u> . IIIIE Master Thesis, Lund University.	Mastersuppsats
Danielsson, F. (2020) <u>Indicators for sustainable food sales. A case study developing a climate indicator for Swedish food retailing</u> . Master thesis. Chalmers University of Technology.	Mastersuppsats
Eggestrand, E. & Svenfelt, Å. (2020). <u>Andra ordningens miljöeffekter - vid uppskalning av potentiellt hållbara konsumtionspraktiker</u> . Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:7. Stockholm: KTH.	Rapport
Eustachio Colombo, P. Schäfer Elinder, L. Carlsson Kanyama, A. (2020). <u>Vegobarometern: En undersökning av svenskarnas benägenhet att välja vegetarisk mat under åren 2016-2019</u> . Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:5. Stockholm: KTH.	Rapport
Hådén, G. et al. (2020). <u>Miljömålen nås inte med fortsatt tillväxt</u> . <i>Svenska Dagbladet</i> , 4 december, 2020.	Debattartikel
Hådén, G. et al. (2020). <u>Sänk arbetstiden – låt miljö gå före tillväxt</u> . <i>Svenska Dagbladet</i> , 26 november, 2020.	Debattartikel
Hart, R. (2020). <u>Growth, pollution, policy!</u> <i>European Economic Review</i> , 126, 103455.	Vetenskaplig artikel
Kamb A., Lundberg E., Larsson J., Nilsson J. (2020). <u>Potentials for reducing climate impact from tourism transport behavior</u> . <i>Journal of Sustainable Tourism</i> .	Vetenskaplig artikel

Referens	Typ
Kamb, A., Lundberg, E., Larsson, J., Nilsson, J. (2020). <u>FLYGRESORNA OCH KLIMATET -Utsläppsminskningar och acceptans för klimatsmartare alternativ</u> . CFT-RAPPORT 2020:01.	Rapport
Kushnir, E. (2020). <u>Growing Pains or Growing Gains? Investigating the Influence of Business Growth on Environmental and Social Credentials of Sustainability-Driven Enterprises</u> . IIIEE Master Thesis, Lund University.	Mastersuppsats
Larsson J., Matti S., & Nässén J. (2020) <u>Public support for aviation policy measures in Sweden</u> . <i>Climate Policy</i> , 20(10).	Vetenskaplig artikel
Larsson, J. et al. (2020). <u>Om politikerna vågar kan de hjälpa oss att äta rätt</u> . <i>Dagens Nyheter</i> , 14 juni, 2020.	Debattartikel
Lehner, M., Mont, O., Mariani, G., & Mundaca, L. (2020). <u>Circular Economy in Home Textiles: Motivations of IKEA Consumer in Sweden</u> . <i>Sustainability</i> , 12(5030).	Vetenskaplig artikel
Mont, O. (2020). <u>Så kan du minska de negativa effekterna av julfirandet</u> . <i>Dagens Nyheter</i> , 22 december, 2020.	Debattartikel
Mont, O. Dalhammar, K., and Davidsson, A. (2020). <u>Från Black Friday till Circular Monday och ett hållbart år</u> . <i>Aktuell Hållbarhet</i> , 26 november, 2020.	Debattartikel
Patterson E., Colombo P., Milner J., Green R., Schäfer Elinder L., 2020. <u>Potential Health Impact of Increasing Adoption of Sustainable Dietary Practices in Sweden</u> . Preprint available, <i>BMC Public Health</i> .	Vetenskaplig artikel
Röös, E. Larsson, J. Resare Sahlin, K. Jonell, M. Lindahl, T. André, E. Säll, S. Harring, N. Persson, M. (2020). <u>Styrmedel för hållbar matkonsumtion – en kunskapsöversikt och vägar framåt</u> . Sveriges lantbruksuniversitet, forskningsplattformen SLU Future Food.	Rapport
Stenholtz, D. and Carlsson Kanyama, K. (2020). <u>Svenskt kött på grillen gör dig inte till miljövän</u> . <i>Göteborgs-Posten</i> , 5 augusti, 2020.	Debattartikel
Stenholtz, D. and Carlsson Kanyama, K. (2020). <u>Vegetarisk skolmat bättre både för barnen och klimatet</u> . <i>Göteborgs-Posten</i> , 15 september, 2020.	Debattartikel
Stenholtz, D., Mansouri, S., Carlsson Kanyama, K., Friberg, P., Frölander, L. and Kjos, I. (2020). <u>Äta veganskt gynnar hälsan – och klimatet</u> . <i>Aftonbladet</i> , 2 januari, 2020.	Debattartikel

Mediemedverkan

Titel	Medie	Datum	Medverkande forskare
Conspiracy theories and climate denial	The Independent	2020-01-08	Mikael Klintman
Sänkta svenska utsläpp trots ökad konsumtion	Camino	2020-01-13	Jörgen Larsson
Därför döper SJ om X2000	Göteborgs-Posten	2020-01-13	Jörgen Larsson
KTH-forskare bakom kulisserna i SVT:s framtidsprogram	KTH Nyheter	2020-01-15	Åsa Svenfelt
Professorn: Därför struntar vi i fakta och följer strömmen	TV4 Nyhetsmorgon	2020-01-15	Mikael Klintman
Svenskarna redo byta resmål för klimatet	Skriven av TT, publicerad i 70 olika tidningar i hela Sverige samt SVT, SR, etc.	2020-01-16	Jörgen Larsson
Därför gillar du att shoppa - trots att du inte behöver något	Svenska Yle	2020-01-16	Åsa Callmer
Singelkvinnors klädinköp en klimatbov	SVT Nyheter	2020-01-19	Annika Carlsson-Kanyama
Nedskruvad köphysteri kan rädda klimatet	Omvärlden	2020-01-26	Åsa Svenfelt
Rapport från 2050 - Arbete	SVT Play	2020-01-21	Karin Bradley
Forskare: Konsumera mindre och må bättre	Aktuell hållbarhet	2020-02-04	Åsa Callmer
Forskare: sluta shoppa och bli lyckligare	Dagens industri	2020-02-05	Åsa Callmer
Inspiration till att ta hand om det gamla	Nordvästra Skånes Tidningar	2020-02-20	Oksana Mont
Forskare: Företag måste uppmuntras att tillverka hållbart	Sydsvenskan	2020-02-23	Oksana Mont
Forskare: Nya lagar måste till	Sydsvenskan	2020-02-23	Oksana Mont
Därför är det farligare att byta åsikt än att få corona	Svenska Dagbladet	2020-03-22	Mikael Klintman
Coronakrisen kan ge vassare klimatavtal för flyget"	Dagens Nyheter	2020-03-29	Jörgen Larsson
Tillräckligt räcker	Grus & Guld	2020-03-31	Åsa Callmer
How Carbon-Tracking Apps Are Designed to Foster Responsibility, and Why This Might Be Flawed	Xd Adobe Ideas	2020-04-09	David Andersson
Förändrat resebeteende hinder för minskade flygutsläpp	Mistra Nyheter	2020-05-06	
Rika människor behöver utveckla en känsla av tillräcklighet	Mistra Nyheter	2020-05-07	Åsa Callmer
Så blir det lättare att välja rätt i coronans tid	Sydsvenskan och Helsingborgs dagblad	2020-05-08	Oksana Mont
Knuffar i rätt riktning hjälper i coronatider	Landskrona Posten	2020-05-09	Oksana Mont
KTH-forskare: Ansenliga summor kastas i soporna	Svenska Dagbladet	2020-05-09	Annika Carlsson-Kanyama

Titel	Medie	Datum	Medverkande forskare
<u>Framtiden som forskningsfält</u>	Sveriges Radio "Filosofiska rummet"	2020-05-31	Åsa Svenfelt
<u>Så tycker svenskarna: Hellre subventionerade nattåg än flygskatt</u>	Luleå Tekniska Universitet	2020-06-03	Simon Matti
<u>Digital konferens sparar hundratals ton utsläpp</u>	KTH Nyheter	2020-06-08	Daniel Vare
<u>Politik för klimatsmart och artsmart mat</u>	Mat och klimat	2020-06-15	
<u>Så minskar du klimatutsläppen med mer än en tredjedel</u>	SVT Nyheter	2020-06-24	Annika Carlsson-Kanyama
<u>Studiointervju om rapporten "Så kan vi minska våra utsläpp med 40%"</u>	SVT Aktuellt	2020-06-24	Annika Carlsson-Kanyama
<u>Betydelsen av forskning</u>	Mistra Nyheter	2020-07-03	Åsa Svenfelt
<u>Strategic ignorance and knowledge resistance</u>	BBC Radio 4	2020-07-13	Mikael Klintman
<u>Jysk skär sönder möbler – dumpar dem i soporna</u>	Kvällsposten och Expressen	2020-07-26	Oksana Mont
<u>Bara förbjud de klimatfarliga varorna från marknaden</u>	Kristianstadbladet	2020-08-01	Oksana Mont
<u>Klimatapp missar utsläpp</u>	Aktuell Hållbarhet	2020-08-05	David Andersson
<u>Så aktiverar du din garderob</u>	Camino	2020-08-05	
<u>Kanske behöver Sverige ett nytt klimatparti?</u>	Kristianstadbladet	2020-08-12	Oksana Mont
<u>Forskare föreslår textilpant</u>	Miljömagasinet	2020-08-21	Oksana Mont
<u>Klimat-appar behöver bli tydligare och mer sociala</u>	Göteborgs Universitet Nyheter	2020-09-28	David Andersson
<u>Om konspirationsteorier</u>	Podcast "Det mörka psyket", av Karolinska Institutet	2020-10-19	Mikael Klintman
<u>Allt vi människor skapat väntas nu överstiga den globala biomassan</u>	Sveriges Radio Nyheter	2020-12-10	Rob Hart
<u>Ta del av kunskap inom Mistras program och centrum</u>	Mistras hemsida	2020-12-10	
<u>Osäkert hur pandemin påverkar hållbar konsumtion</u>	Omvärlden	2020-12-16	Åsa Svenfelt

Presentationer

Forum	Medverkande forskare	Datum
Arrangerade lunchseminarium med Assistant Professor Marlyne Sahakian, University of Geneva: "Tackling the bad habits of unsustainable consumption". KTH.		2020-01-30
Workshop på European Circular Economy Stakeholder Conference 2020: "Policy instruments and nudging for circular consumption"	Oksana Mont	2020-04-11
Webbinarium Mistra Hållbar Konsumtion, KTH: "Kan konsumtionen bli klimatneutral genom kompensation?"	Robert Höglund och Jonas Nässén	2020-04-15
Webbinarium anordnat av Folkuniversitetet Göteborg: "After work online: Mot en ny konsumtion?"	David Andersson	2020-04-21
Webbinarium anordnat av Konsumentverket: "Svenskarnas konsumtion – klimatet, trenderna och framtiden"	Jörgen Larsson	2020-04-23
Webbinarium anordnat av Formas: "Omstart som nystart – från coronakris till fossilfrihet"	Åsa Svenfelt	2020-04-29
Karolinska Institute Sustainability Day: "Sustainable Consumption - From buying eco-products to building alternative systems of provision"	Karin Bradley	2020-05-05
FollowUp Climate Framework	Åsa Svenfelt	2020-05-12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Repair in whose control?"	Karin Bradley och Ola Persson	2020-06-10/12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Making sense of sufficiency: obstacles and potential for an orientation towards sufficiency in the Swedish context"	Åsa Callmer	2020-06-10/12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Motivational and contextual factors for IKEA consumers to participate in circular textile practices in Sweden"	Matthias Lehner	2020-06-10/12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Novel business models and shaping of sustainable consumption practices in the furnishing sector"	Oksana Mont	2020-06-10/12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Barriers to and Potentials for Mainstreaming Sustainable Eating Practices and the Roles of Commercial Actors"	Vishal Parekh och Åsa Svenfelt	2020-06-10/12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Combining policies for reduced work time and convivial spaces"	Ola Persson	2020-06-10/12
The 4th Sustainable Consumption Research & Action Initiative Conference (SCORAI): "Barriers to leasing business models in the furnishing sector and implications for sustainable consumption practices."	Heather Schoonover	2020-06-10/12
Webbinarium anordnat av Chalmers Transition Talks: "When COVID cut our wings"	Jörgen Larsson	2020-06-12

Forum	Medverkande forskare	Datum
Webbinarium medarrangerat av Beijerinstitutet, SLU, Chalmers och Göteborgs universitet: "Så kan matkonsumtionen bli mer hållbar – från kostråd till kötttransonering"	Jörgen Larsson	2020-06-15
Webbinarium anordnat av Sharing Cities Sweden och Viable Cities: "Hur kan delningsekonomi bidra till klimatneutrala och hållbara städer?"	Karin Bradley	2020-08-28
CIEMS Research Seminar Series: "Urban Sharing: business models, sustainability and institutionalization pathways"	Oksana Mont	2020-09-01
ESOF EuroScience Open Forum 2020 Trieste (IT): "Sharing is caring? Can local practice turn into transformative change in a collaborative economy? New insights on innovative practices, sustainability potentials and governance implications"	Oksana Mont	2020-09-02
ESOF EuroScience Open Forum 2020 Trieste (IT): "Urban sharing: sustainability and institutionalisation"	Oksana Mont	2020-09-24
Presentation för Miljömålsrådet	Jörgen Larsson	2020-09-22
Webbinarium anordnat av Konsumentverket: "Minska utsläppen med 40%"	Annika Carlsson-Kanyama	2020-09-29
Föreläsning för ABF Förening: "Myter om hållbar konsumtion – vad betyder de för klimatpolitik?"	Oksana Mont	2020-11-03
Smart City Business Event anordnat av Sharing Cities Alliance och Sharing Cities Sweden: "Sharing Cities - Shaping tomorrow"	Karin Bradley	2020-11-16
Webbinarium Mistra Sustainable Consumption, KTH: "Konsumentmakt i en transparent tid"	Jan Bertoft	2020-11-26
Seoul Innovation Week 2020: "On the future of sharing cities: crises, cities and communities"	Oksana Mont	2020-11-27
ForskarFredag: Föreläsning om framtidsstudier för hållbarhet	Åsa Svenfelt	2020-11-27
Vegoforum: Föreläsning om policys för hållbar mat	Jörgen Larsson	2020-12-05
Klimatalliansen: Föreläsning med titel "Myter om hållbar konsumtion – vad betyder de för hållbar konsumtionspolitik?"	Oksana Mont	2020-12-16

FINANSIERAT AV

Stiftelsen för miljöstrategisk forskning
